

EL VALLÉS

Setmanari autonomista

Preus de subscripció

ESPAÑA, trimestre, 1'50 Ptas.
EXTRANGER, semestre. 4'50 »
Número corrent, 10 cèntims. Atrassat, 20 id.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Lletjós, 31. — GRANOLLERS

Anuncis y reclams, á preus convencionals.

No s'admeten escrits sense firma.

ELS ORIGINALS NO S' TORNEN

Jugada per taula

En Moret está tranquil ó bé al menys ens ho vol fer creure. Ab la lley de les jurisdiccions al carrer y el decret de dissolució de les Corts á la butxaca, desembrassat d'aquell tarambana d'en Romanones, y contant ab un ministeri de remendo, ab mitjes soles noves, encare arrossegará un quant temps el carro de les prebendes. El rey te altre feyna y ab un home de confiança com en Moret bé pot dormirhi. Tot anirá com una seda fins que 'ls vots, que serán trumfos, de tot Catalunya aixequin la protesta solemnia contra aquest réjim de privilegis y d'exempcions, contra aquesta burocracia que xucla constantment la vida de les regions amarrada á la mamella ministerial. En Moret, ho veu aixó y per molt llech que's sigui, desseguida se li veu l'orella. Es aparent la tranquil·litat de que fa gala; ens ho vol fer creure, ja ho hem dit, que dorm confiadament y sinó, veyemho.

Ell té el decret de dissolució firmat per el Monarca; pot fer Corts noves, per lo tant, quant vulgui, y espera. ¿Perqué? ¿Per la calor? Cá. En aquets temps, que de tot se dup-ta, ningú el creurá. En Moret, ben clar, tarda á dissoldre les Corts per el fantasma de la Solidaritat Catalana. Aixís tal com raja y res més.

Molts se dirán: —"Bé: si fos per aixó aquest compás d'espera, si realment li fa por aquest *montón* de carlistes y republicans y catalanistes, ó se 'n hauría anat á casa deixant el mort á n' en Maura, ó ja les eleccions estarfen en dansa, perquè quan mes tardí á convocarles mes fort será el lligam que uneixi á les oposicions vritat de la terra catalana". — ¡Ah! Equivocat. Precisament aquí está el *busilis*. A veure si ho esbriném.

L'únic polítich, dels que per la seva significació, deixá de cumplir ab la obligació, com á representant de Barcelona, de combatre el famós projecte de lley que tant rebombori armá, fou el revolucionari Lerroux. Feu més el vermell orador. S'estava á Cartagena, y mentres els republicans de tot arreu concorrien ab els seus penons y ses ensenyes á la Festa del Homenatge, en Lerroux falsament informat, del resultat d'aquella, deya que se *alegraba del fracaso*, com hauría exclamat qualsevol Bivona ó qualsevol perfecte ministerial. Aixís donchs, conegudes les simpaties del diputat per Barcelona, per el projecte de lley d'en Moret, y, haventse posat darrerament devant del mateix Salmeron en la qüestió de la Solidaritat; sapigut que no s'ha cobert, ni de bon tros un xich, l'empréstit

que feya pera fundar un diari republicá, y havent aparegut després de les festes del Homenatge el cartell anunciador del diari "**El Progreso**" dirigit per D. A. Lerroux; un, de tantes coses, en treu una conseqüencia: que el nou diari dirigitá tots sos atachs á la Solidaritat Catalana per encárrech d'en Moret.

No siguém impacients. Ja ho veurém. Per aixó se retrassen les eleccions, no hi ha dubte.

¡Y encare dirán que en Lerroux no es ministerial!

Ferrán CANELLAS.

Clar y Catalá

Vaga general.—La premsa catalanista y el procés de Montjuich, la qüestió de la capella protestant y la manifestació contra «La Publicidad».

L'argument que pretent fer dient que las classes conservadoras obsequiavan als soldats durant la vaga general, es de lo més poca solta que may he llegit. En primer lloch ¿que tenen que veure ab nosaltres las *clases conservadoras*? Es que qualsevol, pel sol fet de tenir un establiment de queviures, ó de begudes ó de menjars, te de ser forsosament *clase conservadora* com ell diu, ó catalanista com vol suposar?, y en el segon lloch ¿que te d'estrany qu'els vehins de Barcelona procuressin afavorir als pobres soldats, trets de casa seva pera portarlos al quartel, y trets del quartel pera portarlos al carrer? Ells cap culpa hi tenían de lo que passar; el govern els hi había substituít l'eyna de treball per l'arma de mort, y ells no eran responsables de res. Ben segur que més s'haurían estimat está al caliu de la llar, al costat de sas families, que no pas aguantar la pluja y la serena pels carrers de Barcelona; y en tal cas ¿se pot fer un cárrech de que s'els hi oferís un vas de ví, ó s'els hi obrissin las portas d'un establiment pera evitalshi que tomessin la pluja, que va caure durant bastants dias d'aquella trista setmana?

La culpa venfa de més amunt, y es una verdadera calúnnia lo que'n Lerroux escriu en el següent párrafo:

"Después corrió la sangre, sangre del pueblo, porque la pobre soldadesca sugestionada, nerviosa, irritada por la inacción y el silencio del fusil que aprataban sus manos, con fútiles protestas persiguió á la plebe y la acuchilló hasta después de rendida en tierra por el plomo fratricida."

No, no pot ser. La causa de la sanch que se vessar foren las ordres rebudas de molt amunt. El soldat no es més qu'un arma: el govern es la ma que l'empunya, el dit que

la fa disparar. Si de Madrid haguessin donat ordres de contemporanisar ab el poble, las tropas no haurían disparat; y en prova allá va el següent fet:

Era un dels primers anys en que se celebrava la festa del primer de Maig. S'había proclamat l'estat de siti, y un batalló de infantería estava format á la Rambla de Catalunya, aprop del carril de Sarriá. Jo baixava ab dos ó tres amichs per l'acera de Eldorado y al arribar al cap de la columna un oficial ens va indicar, ab molta cortesia la conveniencia de que'ns retiessim, puig d'un gran grupo colocat en actitud hostil al estrem de la Rambla de Canaletas, podía sortir algun disparo y ferirnos. Després vaig saber que més avall s'habían sentit trets, y que habían ferit á un inspector de policia devant del carril de Sarriá; per aixó aquell oficial m'indicaba que me retirés, porque podíam rebre alguna bala del públich, no de la tropa, que no va disparar, porque aquesta era l'ordre que tenia.

Haig de fer notar qu'allavors era Capitá General de Catalunya en Blanco, qu'había respost de restablir l'ordre sense disparar cap tiro; y en Blanco tenia molta influencia á Madrid. Si ell hagues estat á la Capitanía en 1902 segurament no s'hauría vessat tanta sanch y... potser gens...

La tropa, tant despreciativament calificada per en Lerroux, ell que se proclama á tot hora defensor del exércit, te de ser defensada per un catalanista.

Y ara ve la infamia colossal.

"Ni siquiera se les movió el alma á compasión cuando los obreros eran atormentados en Montjuich, cuando eran asesinados en la Barceloneta, cuando la "supremacia del poder militar" condenaba á penas atroces, por delitos de imprenta, á obreros como Clariá Soler y otros."

Aquesta cantarella ja fa massa temps que dura y es hora de que s'acabi.

Per de prompte alla va un article de *La Renaixensa* (únic diari catalanista en aquell temps) publicat en 29 de Desembre de 1896, cinch mesos avans dels fusellaments, en plena suspensió de garantias y estat de siti.

"Continuém rebent cartas dels presos de Montjuich refermantse ab sa innocencia.

No sabem á quin punt estém d'aquesta qüestió, de la que tant s'ha parlat, á Madrid y á diferents capitals del Extranjer.

La reserva de las Autoritats, per un cantó y la circumstancia de trovarnos en estat de siti, lligan molt de mans als que voldriam tractar ampliament de la forma en que s'ha celebrat el Concili de Guerra.

Lo que si s'hi ha de desitjar es que s'esbrinin per qui correspon, las queixas que denuncián els detinguts. Un prés, més ben dit, un condemnat ha de tenir sempre qui